

LENTE
02/2024

vogels

SAMEN
VOOR VOGELS
EN NATUUR

Nederland,
waterland,
snippenland

---

5 tinten gele
kwikstaarten

Nationale
Vogelweek
11-19 mei

Vogelbescherming
NEDERLAND

Vijf tinten geel

TEKST PAULA HUIGEN

'De' gele kwikstaart bestaat niet. Er zijn diverse verwante soorten en ook ondersoorten. Wat ze gemeen hebben is hun betoverende schoonheid, vooral de mannetjes in zomerkleed. We laten er vijf paraderen.

< GELE KWIKSTAART De 'gewone' gele kwikstaart is in ons land ook het meest gewoon. Vanaf eind maart wel te verstaan, want de vogels overwinteren in tropisch Afrika. Vroeger stond de gele kwik als typische 'weidevogel' te boek. Dat was in de tijd dat ons grasland nog kleinschalig was en rijk aan bloemen, kruiden en insecten. Als geluk bij een ongeluk verlegde de gele kwik z'n werkterrein steeds meer naar bouwland, met een voorliefde voor bloembollen, winterarwe, luzerne, aardappelen en koolzaad. Gelijk alle kwikstaarten is ook de gewone gele een insecteneter *pur sang*. Parmantig over het veld lopend pikt hij feilloos de vliegjes, kevertjes en andere kleine bestjes van de grond. Of hij loopt wat koeien en schapen voor de voeten. De insecten die zij met hun hoefgetrappel opjagen zijn gemakkelijk verdiende kost. >

CITROENKWIKSTAART Melvin Grey/Nature in Stock

^ CITROENKWIKSTAART
Wat trefkans betreft schakelen we over van kansrijk naar kansarm. Sporadisch zijn de waarnemingen in ons land van de citroenkwikstaart. Hij komt voor in een brede gordel van Oost-Europa, Siberische toendra's en grote delen van Azië. De citroenkwikstaart houdt sommige gemoederen flink bezig. Het gaat dan over de vraag hoeveel ondersoorten er zijn (drie!). Met hun relatief lange pootjes lopen deze 'moeraskwikstaarten' veel in het water en pikken

insecten van het wateroppervlak of vangen vliegende insecten in vlucht. De citroenkwikstaart laat zich sinds enkele decennia wat regelmatig als zwerver in West-Europa zien en broedt er zelfs incidenteel. Bij ons is het nog steeds een vrij exclusieve dwaalgast, al was er een opmerkelijk broedgeval in 2011. Een mannetje citroenkwikstaart schaakte een vrouwtje gele kwikstaart en op een akker nabij Zeewolde bracht het gemengde paar drie jongen groot.

Hoe verschillend ook hun verenkleed, genetisch zijn de meeste gele kwikstaarten vrijwel identiek

> GROTE GELE KWIKSTAART
De grote gele kwikstaart verrast keer op keer. Niet alleen door z'n schoonheid. Hij duikt soms op onverwachte plaatsen op. We kennen hem als bewoner van heldere beekjes in vooral het oosten en zuiden van ons land. Maar ze kunnen ook ineens opdruken bij sluiscomplexen, slootjes met slikranden, vijvers bij landgoederen en installaties voor rioolwaterzuivering. Daar weten ze in Brabant alles van. De laatste decennia groeide de populatie er tot enkele tientallen paartjes, onder meer bij

NOORDSE KWIKSTAART Espen Bergersen/Nature in Stock

rioolwaterzuiveringen. Behalve als broedvogel kennen we de grote gele kwikstaart ook als doortrekker en wintergast. Een deel overwintert opmerkelijk genoeg in de stedelijke omgeving. Ze vinden er hun voedsel langs grachten en vaarten of bij plasjes water op grinddaken, waar ze bijvoorbeeld wintermuggen vinden.

^ NOORDSE KWIKSTAART
Hoe verschillend ook hun verenkleed, genetisch zijn de meeste gele kwikstaarten vrijwel identiek. De talloze ondersoorten worden veelal geografisch aangeduid zoals de Italiaanse kwikstaart, de Balkankwikstaart of de Iberische kwikstaart. Het is vooral de 'koptekening' van

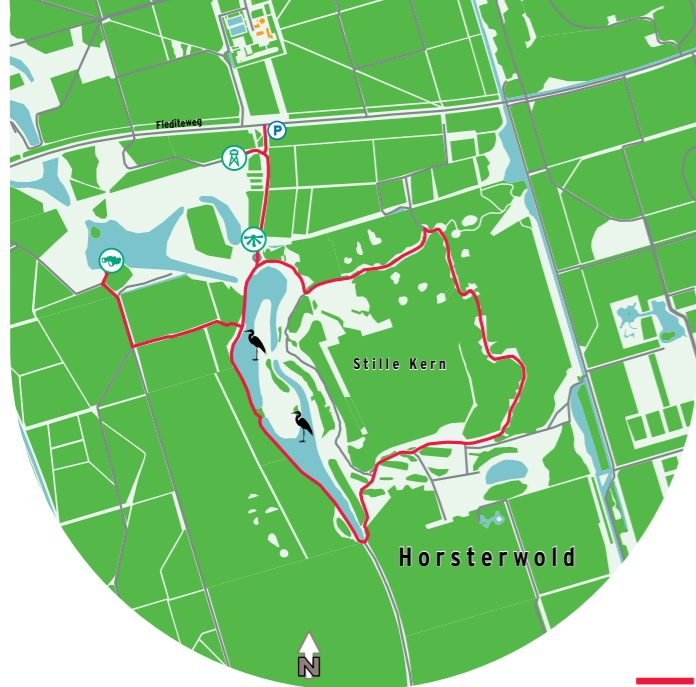
het mannetje in zomerkleed dat de verschillen bepaalt. De noordse variant broedt van Midden-Scandinavië tot in Oost-Siberië. Deze noorderlingen kennen wij als late doortrekkers, met een piek rond half mei. Ze passeren op trekposten langs de kust, maar er zijn ook pleisterende groepjes zomaar ergens te lande.

>> ENGELSE KWIKSTAART
De Engelse kwikstaart: is het een aparte soort of toch een ondersoort van onze gele kwik? *To be, or not to be, that's the question.* Waar ons mannetje gele kwikstaart zich ooit met een prachtig blauwgrijs maskertje, moet de Engelsman deze verfraaiing missen. De Engelse kwikstaart heeft z'n thuisbasis in Midden- en West-Engeland en de kusten van Bretagne tot Zuid-Noorwegen. Als de vogels vanaf april terugkeren uit hun West-Afrikaanse winterkwartieren, trekt een deel door onze kuststreek. Ooit enkele honderden, nu nog slechts een handjevol Engelse kwikstaarten broedt bij ons, voornamelijk in de bollenstreek. En soort of ondersoort? *What's in a name;* z'n schoonheid zegt eigenlijk voldoende. >

GROTE GELE KWIKSTAART Ralph Martin/Agami

0 250 500 m

Op vogelbescherming.nl/kijktiphorsterwold lees je hoe er te komen.

kaartje: Anyway Productions

- Wandelroute 6 km.
- De Tuurtoren
- Uitzichtpunt 'Circle of Life'
- Vogelkijkhut
- Moerasvogels
- Parkeerplaats
- Bushalte

foto: John Veron

In het Horsterwold lonken de wielewalen

Het Horsterwold in Flevoland is een bolwerk van de wielewaal. Deze knalgele tropische verrassing hoor je hier in het voorjaar overal roepen. Maar de bossen, moerasplassen en struwelen van het Horsterwold hebben nog meer te bieden. Zangvogels in duizelingwekkende aantallen en leuke vogels als appelvinken, zomertortels, wespddieven en lepelaars.

Het Horsterwold is groot. Het jonge bos nabij Zeewolde telt maar liefst 3700 hectare en is daarmee het grootste aaneengesloten loofbos van Nederland. Het hart van het bos - de 'Stille Kern' van 900 hectare - is het mooiste deel. Het wordt door Staatsbosbeheer op natuurlijke wijze beheerd. Je loopt er door een soort oerbos met essen, wilgen, slingerplanten, varens, meidoornstruiken, hoge populieren, open velden en vogelrijke waterplassen.

In de Stille Kern mag je vrij struinen. Frank Haven, boswachter Ecologie van Staatsbosbeheer: "Konikpaarden en Schotse Hooglanders zorgen ervoor dat de Stille Kern niet dichtgroeit en dat de afwisseling van bos, struweel, graslanden en moeras behouden blijft. We laten ook omgevallen bomen liggen. Doordat de natuur hier vrij spel heeft, ontstaat er een mozaïek aan verschillende leefgebieden en dat geeft de soortenrijkdom een enorme boost. Dit

is echt een walhalla voor struweelvoegels. Het vogelconcert is hier in het voorjaar oorverdovend. Alleen al van de zwartkop hebben we meer dan 2000 paartjes!"

Zomertortels en wespddieven
Midden in de Stille Kern liggen een aantal ondiepe waterplassen. Een soort ooibos-moeras waar je vaak dodaars, lepelaars, zwanen en eenden kunt zien. Rondom de plassen trilt het Horsterwold in het voorjaar van het leven. In de struiken klinken koekoeken, nachtegalen, grasmussen, zwartkoppen, tuinfluiters en braamsluipers. Zelfs de zomertortel laat hier nog regelmatig van zich horen. Frank Haven: "Ja, we zijn heel blij dat we hier nog zo'n tien paartjes zomertortel hebben. Deze vogel heeft het zwaar maar hier kun je hem gelukkig nog horen koeren. Er is trouwens nog een andere zeldzame vogel die je hier vaak kunt zien: de wespddief. Soms overzomereren wel meer dan twintig wespddieven in het

gebied. Vaak kun je ze in juni en juli zien vanaf de Tuurtoren in het gebied. Een andere leuke vogel die hier veel voorkomt is de appelvink. En je hebt ook goede kans om vogels als boomvalk, grauwe vliegenvanger, matkop of spotvogel te zien."

Dudeljo
Boven alles uit horen we de lokroep van de wielewaal. Vanuit de hoge populieren waar ze zich bij voorkeur ophouden klinkt het 'dudeljo'. Tja, of dat nou een goede omschrijving van het geluid is, daar valt over te twisten, maar het korte subtiele riedeltje is wel onmiskenbaar. Als je de roep van de wielewaal van tevoren in je hoofd prent (ga daarvoor naar vogelbescherming.nl/wielewaal), ga je hem opeens overal horen.
Frank Haven: "De wielewaal is toch wel de trots van het Horsterwold. Meer dan 60 paar broeden er hier, een van de grootste populaties in Nederland. Als ze in mei arriveren hoor je ze

inderdaad overal roepen. Vooral in percelen met populieren. Maar denk wel dat ze met name vroeg in de ochtend actief zijn, en later op de dag beduidend minder. Dus om ze te horen of zien, moet je er zo vroeg mogelijk op uit. Twee goede plekken om ze te vinden zijn de populieren achter de parkeerplaats van de Stille Kern en bij het uitzichtpunt van de *Circle of Life*. Hoewel het zien van wielewalen ondanks hun felgele kleur altijd lastig blijft, zie je ze in de lucht regelmatig oversteken van boom naar boom. Nog een gouden tip om wielewalen te zien is de Tuurtoren. Als de wielewalen in juli uitgevlogen jongen hebben, zie je ze vanuit deze hoge uitkijktoren vaak met hun jongen rondom de boomtoppen vliegen. Dat is echt genieten!"

Ontdek nog veel meer prachtige vogelgebieden in eigen land én heel Europa via Birdingplaces.eu

IJSVOGEL Servan Ott

TEKST KIRSTEN DORRESTIJN

De reguliere vogelexcursies van Vogelbescherming zijn zeer geliefd. Deelnemers beleven vaak primeurs als ze meegaan: voor het eerst een ijsvogel of een andere soort, een eerste blik door een telescoop of een onbekend natuurgebied leren kennen. Caroline Grimbergen (45) geeft excursies in de omgeving Leiden. Tijdens de Nationale Vogelweek van 11 - 19 mei zijn er in het hele land vogelexcursies.

Waar haal je voldoening uit bij het gidsen?

"Het leukst vind ik het enthousiasme van de deelnemers. Aan het begin van een excursie vraag ik vaak: 'Welke vogel zou je hier graag willen zien?' Ik zeg altijd dat ik ontzettend mijn best ga doen, maar dat ik niet alle wensen kan waarmaken. Vaak noemen deelnemers de ijsvogel, roofvogels zoals buizerd of bruine kiekendief, of de blauwborst. Als mensen daadwerkelijk die vogel zien, is dat wel heel leuk. Bij een ijsvogel of blauwborst sta ik ook weer te springen, al heb ik zo'n soort misschien al honderd keer gezien."

Wat is het geheim van een goede vogelgids?

"Ik geef altijd ruimte aan deelnemers om vogels te spotten en heb respect voor hun kennisniveau. Het kan zijn dat ze veel weten en tijdens de excursie kunnen aanvullen, of dat ze niet zo veel weten. Ik probeer een sfeer te

'Bij een ijsvogel of blauwborst sta óók ik te springen'

Ga je ook mee? 11 - 19 mei
Nationale Vogelweek 2024.
Inschrijven op vogelweek.nl.

foto: Caroline Grimbergen

creëren dat mensen durven te roepen welke soort ze denken te zien. Vaak gaan we dan met z'n allen kijken en brengen samen de vogel op naam. Soms zeg ik: het zou wel heel bijzonder zijn in dit gebied, maar vogels vliegen: je weet het niet."

Heb je het vogelen met de paplepel ingegoten gekregen?

"Mijn vader had een volière en kweekte onder meer kanaries. Ik ging vaak met hem mee de polder in om takken en uitgebloeid koolzaad voor in de volière

te halen. Ondertussen wees hij Kieviten aan. Zo is het begonnen. Later ben ik cursussen bij IVN, Sovon Vogelonderzoek en de vogelwerkgroep gaan volgen."

Wat zijn de mooiste momenten tijdens een excursie?

"Ik heb altijd een verrekijker bij me - niet iedereen heeft dat. Als ik iemand door mijn verrekijker kan laten kijken en hij of zij ziet hoe mooi zo'n ijsvogel is... Die verbazing, die beleving van zo'n deelnemer is heel tof. Ik heb ook

NATIONALE VOGELWEEK

Naast de vogelexcursies die de vrijwillige vogelgidsen van Vogelbescherming - zoals Caroline - het hele jaar door organiseren, heeft Vogelbescherming nog meer vogelkijkplezier in de aanbieding tijdens de Nationale Vogelweek. In 2024 vindt de Vogelweek plaats van 11-19 mei.

Overal in Nederland kun je eropuit met deskundige en gepassioneerde vogelgidsen die hun favoriete gebied aan je laten zien. Omdat vogelexcursies per definitie bestaan uit kleine groepjes moet je je traditiegetrouw snel inschrijven. Vol=vol.

Kijk voor alle excursies (ook voor fietsvogelroutes, vogelroutes die je zelf kan lopen zonder gids en nog veel meer) op vogelweek.nl.

een telescoop. Als mensen daar doorheen kijken, hebben ze helemaal zoiets van: wow!"

Wat kan de waarde zijn van een excursie?

"Vaak neem ik mensen mee naar een gebiedje bij hen om de hoek, maar waar ze zelf nauwelijks komen. Door als gids over het natuurgebied te vertellen en te laten zien wat er leeft, hoop ik dat deelnemers deze natuur en de vogels die er leven ook meer gaan waarderen." ✂

Samenwerken met bedrijven voor groene steden en dorpen

Groen bouwen voor vogels

TEKST NIENKE BEINTEMA

Neststenen voor gierzwaluwen, struiken voor huismussen, bloemenborders voor insecten en de vogels die daarvan leven... Ogenscheinlijk details, maar ze kunnen een groot verschil maken in onze bebouwde omgeving. Vogelbescherming denkt daarover mee – samen met grote bouwbedrijven. Timo Roeke, medewerker van team Stad, is er nauw bij betrokken.

KERCKEBOSCH ZEIST Fred van Diem

Huizen, flatgebouwen, ja hele wijken schieten in ons land als paddenstoelen uit de grond. Honderdduizenden huizen moeten er de komende jaren bijkomen. “Al die bebouwde grond biedt bij elkaar een enorm potentieel leefgebied voor vogels”, vertelt Timo Roeke van Vogelbescherming. “Mensen zeggen vaak: bouwen gaat ten koste van de natuur. Maar als je bouwt op voormalige landbouwgrond, waar eerst alleen mais of raaigras

groeide, dan biedt de bouw van een wijk juist nieuwe kansen om de biodiversiteit te vergroten.” Vogelbescherming werkt daarom veel samen met gemeenten, woningcorporaties én bouwbedrijven. “Die bedrijven willen over het algemeen zelf ook graag vergroenen. Ze merken dat steeds meer bewoners daarom vragen. En dat groene plannen hebben een voordeel is bij grote aanbestedingen voor bouwprojecten.”

Nestkasten

‘Vogelvriendelijk bouwen’ heeft drie elementen: het gebouw zelf, de tuin én de bredere omgeving. Een vogelvriendelijk huis biedt bijvoorbeeld nestplekken voor gebouwbewonende soorten. Moderne huizen hebben nauwelijks kieren en spleten waarin zij een nest kunnen bouwen. Dat is een van de redenen waarom soorten als gierzwaluw, huiszwaluw, huismus, spreeuw en kauw,

maar ook veel vleermuissoorten, in ons land achteruit zijn gegaan. Die soorten kun je relatief makkelijk helpen door neststenen of nestkasten te plaatsen. “Neststenen kunnen bedrijven al tijdens de bouw in gebouwen plaatsen”, vertelt Roeke. “Maar ook in bestaande woningen kun je ze inbouwen. Of je kunt speciale nestkasten ophangen. Op internet kun je standaardkasten bestellen voor verschillende soorten.” >

Honderdduizenden woningen komen erbij in Nederland de komende jaren. Vogelbescherming wil dat er voldoende ruimte komt voor natuur in zulke wijken. Goed voor vogels én mensen.

HAVERLEIJ DEN BOSCH Fred van Diem

HUISZWALUW Marc Guyt/Agami

Een andere maatregel is de ramen beplakken met folie dat uv-licht weerkaatst. Wij zien daar zelf niets van, maar vogels wel: die zien er een patroon in dat ze afschrikt. “Daardoor vliegen vogels minder snel tegen de ramen”, vertelt Roeke.

Stadssafari's

Op tuinen hebben ontwikkelaars en bouwbedrijven weinig invloed: het zijn de bewoners die daar hun stempel op drukken. “Maar je kunt bewoners wel verleiden om een groene tuin aan te leggen”, benadrukt Roeke. “Als een nieuw huis wordt opgeleverd met alleen wit zand eromheen, dan nodigt dat uit tot het leggen van tegels. Als er zwarte aarde ligt, zal een bewoner eerder geneigd zijn een groene tuin aan te leggen. Dat zijn dingen waar wij met bouwbedrijven over praten.” “Samen met Ballast Nedam Development organi-

seren wij daarnaast bijvoorbeeld ook ‘stadssafari's’ voor bewoners nadat een nieuwe wijk is opgeleverd”, vertelt Roeke. “We nemen mensen mee de buurt in, met verrekijkers, om te laten zien wat er allemaal leeft. En om te vertellen hoe hun tuin een verschil kan maken. Niet alleen voor de vogels, maar ook voor koelte in de zomer en het voorkomen van wateroverlast.” Roeke adviseert ook graag over beplanting. “Inheemse struiken en bloeiplanten van je lokale tuincentrum, zonder gif geteeld, zijn het best voor de vogels. Daarmee help je soorten als mezen, huismus, tiftjaf, merel, zanglijster en groenling. Plus natuurlijk klimstruiken waarin vogels zoals winterkoning en roodborst hun nest kunnen bouwen.”

De omgeving

Naast groene tuinen is ook de verbinding met de omgeving van belang. “Een wijk moet niet een eilandje zijn”, vertelt Roeke, “maar juist verbindingen hebben met het buitengebied. Bijvoorbeeld in de vorm van parken, hagen en bomenlanen.” Vroeger was het de gewoonte dat bouwbedrijven eerst een gebied ‘natuurvrij’ maakten voor ze begonnen te bouwen. Dat betekende soms ook het kappen van eeuwenoude bomen. Om vervolgens na de bouw nieuwe boompjes aan te planten. Roeke: “Nu kijken ze veel vaker of ze bestaande bomen, hagen en waterpartijen kunnen behouden en inbouwen in hun ontwerp. Dat maakt een groot verschil.”

‘Ook tuinen kunnen een verschil maken. Niet alleen voor de vogels, maar ook voor koelte in de zomer en het voorkomen van wateroverlast’

Timo Roeke van Vogelbescherming / foto: Merel Hurkmans

Kennis delen

Zo'n tien jaar geleden maakte Vogelbescherming, samen met de Zoogdierverseniging en bouwbedrijf BAM, een Checklist Groen Bouwen. Die geeft aan de hand van een online vragenlijst direct een advies op maat aan architecten, bouwbedrijven, gemeenten en projectontwikkelaars. Sindsdien groeide het rijtje samenwerkingen: Ballast Nedam Development (groene gebiedsontwikkeling), Synchroon (projectontwikkeling in bestaande steden), en bijvoorbeeld woningbelegger en -verhuurder Vesteda. Via de site bouw Natuurinclusief.nl van Vogelbescherming kunnen alle partijen inspiratie opdoen en kennis vinden om groen te bouwen.

Lobby

Samen met Natuur & Milieu en NL Greenlabel ontwikkelde Vogelbescherming in 2021 het succesvolle manifest Bouwen voor Natuur. Het is een oproep aan de politiek om groene bouwregels vast te leggen in het beleid. Ook Nederlands grootste bouwbedrijven VolkerWessels, Ballast Nedam, BAM en Heijmans zetten hun handtekening eronder. Het was een belangrijke opening om in politiek Den Haag gehoord te worden. Want ook daar praat Vogelbescherming graag mee over vogelvriendelijk bouwen. “We denken bij-

NIEUWE SAMENWERKING MET HEIJMANS

Recent ging Vogelbescherming een samenwerking aan met bouwbedrijf Heijmans. We ondernemen samen projecten om raamslachtoffers te voorkomen, en rondom de monitoring van vogels. “Je kunt in een wijk microfoons plaatsen die continu registreren welke vogels er fluitend overvliegen of zingen in hun territoria. Zo toon je het effect aan van groene maatregelen. Dat begint met een ‘nulmeting’ voor de bouw en dan kijk je hoe de vogelstand zich vervolgens ontwikkelt. Soorten als gierzwaluw en huismus zijn een goede indicator van de natuurkwaliteit van een buurt. Zijn die er veel, dan weet je dat er voldoende nestel-, schuil- en voedselplekken zijn.”

KERCKEBOSCH ZEIST Fred van Diem

voorbeeld mee over een zogeheten groennormering”, vertelt hij. “Die is nog wel lastig, omdat de basis-kwaliteit van de natuur die je in Nederland zou willen hebben enorm van plek tot plek verschilt.” Mede dankzij dit soort lobbywerk staan er al verschillende ‘groene eisen’ in het nieuwe Bouwbesluit dat per 2025 ingaat. Bijvoorbeeld dat elk nieuw gebouw huis minstens één neststeen in de gevel moet hebben. “De bal ligt nu ook bij gemeenten”, besluit Roeke. “Die kunnen een verschil maken bij aanbestedingen. En in de communicatie naar bewoners. Gemeenten als Utrecht en Arnhem zijn wat dat betreft al heel goed op weg. Geweldig om te zien.” ✨

Gekraagde vs. Zwarte roodstaart

In het voorjaar keren de twee roodstaarten die ons land rijk is terug uit hun winterverblijven. De zwarte roodstaart is mogelijk niet heel ver weggeweest, de gekraagde heeft er een hele reis opzitten vanuit de Afrikaanse Sahel. Beide soorten zingen nu en de mannetjes laten zich vaak goed zien.

GEKRAAGDE ROODSTAART

Gratis vogelherkenningscursus
Vogelbescherming biedt voor beginnende vogelliefhebbers gratis online herkenningscursussen aan. Kijk op vogelbescherming.nl/cursus.

'O nze' roodstaarten hebben ieder hun eigen biotoopvoorkeur. De zwarte roodstaart is hier als voormalig bergbewoner vrijwel gebonden aan menselijke bebouwing. Dat kan een boerderij zijn, maar ook flats, een industrieterrein of het stadscentrum. Zingen doen de mannetjes vaak vanaf een dakrand, schoorsteen of ander opvallend uitsteeksel. Gekraagde roodstaarten zijn dan weer vogels van halfopen cultuur- en natuurlandschappen, van boomwallen tot boomheide, en van moerasbos tot de duinen. Hier zingen de mannetjes vanaf uitstekende takken, kale bomen etc.

Alhoewel gekraagde roodstaarten in grote delen van westelijk Nederland ontbreken, zijn ze bij ons toch een stuk algemener dan de zwarte roodstaarten.

Monochroom vs. kleurrijk

Je kan beide soorten natuurlijk onderscheiden van andere zangvogels door hun staart die meer oranje is dan rood en hun zwarte keel en een grijze kruin en rug. Een mannetje zwarte roodstaart is daarbij verder nagenoeg antraciet. Enige opvallende kenmerk is een grote witte vleugelvlek. Afgezien van de staart is het

ZWARTE ROODSTAART

ZWARTE ROODSTAART Saverio Gatto/Agami

GEKRAAGDE ROODSTAART Saverio Gatto/Agami

Waar de mannen goed te onderscheiden zijn, zijn het de vrouwtjes die sterk op elkaar (kunnen) lijken. Vrouwtjes zwarte roodstaart zijn vrijwel geheel effen koudgrijs. Vrouwtjes gekraagde zijn eerder warm lichtbruin met lichte keel en onderdelen.

Gekraagde roodstaart

Zwarte roodstaart

een vrij monochroom gekleurde vogel. Bij de gekraagde roodstaart is het de prachtige oranjerode kleur van borst en buik die voor afwisseling zorgt - en dat is meteen hét onderscheidende kenmerk ten opzichte van de zwarte roodstaart.

Knarsend en piepend

En alhoewel de zang verraadt dat de twee soorten verwant zijn, kun je ze daarmee ook goed uit elkaar te houden. De zwarte roodstaart laat eerst een rinkelende toonladder horen, gevolgd door een soort vreemd geknars en sluit dan af met een paar fluittonen. Bij 'neef' gekraagde roodstaart kán de zang gevarieerder zijn, maar dat verschilt per individu. Meestal begint de zang met een enigszins knarsende strofe en eindigt die met een snelle serie fluittonen in wisselende toonhoogte. Sommige mannetjes maken vooral van dat laatste stukje een hoop werk.

GEKRAAGDE ROODSTAART
Han Bouwmeester/Agami
ZWARTE ROODSTAART
Daniele Occhiato/Agami